

закономірностей варто віднести: постійну увагу до матерії мови, її звукової системи; розуміння семантики мовних одиниць; опанування норм літературної мови; оцінювання виражальних можливостей української мови; розвиток мовного чуття й дару слова; залежність мовленнєвих умінь і навичок від знань граматики і словникового складу мови; урахування мотивів і внутрішніх прагнень студента; залежність між взаємодією викладача і студентів та результатами навчання; збереження наступності освіти, починаючи від школи до вищого навчального закладу; моделювання майбутньої професійної діяльності студентів філологічних спеціальностей; залежність ефективності навчання від методично правильного планування самостійної роботи майбутніх учителів-філологів тощо.

Не ставлячи перед собою завдання вичерпного визначення всіх закономірностей процесу навчання лінгвістики тексту студентів-філологів, у рамках даної розвідки ми зупинилися лише на декількох, найбільш важливих. Робота в цьому напрямку продовжується.

Перспективи наступних розвідок вбачаємо в подальшому дослідженні методики навчання лінгвістики тексту студентів філологічних спеціальностей.

Література:

1. Барановська О. Основні напрями розвитку гуманітарної освіти в умовах компетентнісного підходу / Олена Барановська // Українська мова і література в школі. – 2013. – № 7. – С. 51–54.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник / Гончаренко С. – К. : Либідь, 1997. – 374 с.
3. Дидактичні системи у вищій школі / [упоряд. В. Бойченко]. – Умань : ПП Жовтий О.О., 2013. – 121 с.
4. Кучерук О. Проблеми неперервної підготовки фахівців з прикладної математики [Електронний ресурс] / О. Кучерук // Collection of Scientific Papers of Applied Math and Computer Technologies Faculty of Khmelnytskyu National University. – 2008. – № 1. – С. 1–3. – Режим доступу : <http://ap.khnu.km.ua/articles/files/Pedagogical%20technologies/2008/01%20Problems%20of%20continual%20schooling%20of%20applied%20math%20specialists.pdf>.
5. Лернер И. Процесс обучения и его закономерности / Лернер И. – М. : Знание, 1980. – 96 с.
6. Мойсеюк Н. Педагогіка : [навчальний посібник] / Мойсеюк Н. – К. : ВАТ «КДНК», 2001. – 608 с.
7. Подласый И. Исследование закономерностей дидактического процесса / Подласый И. – К. : [б. и.], 1991. – 51 с.
8. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі : навчальний посібник / [О. Горошкіна та ін.] ; за ред. О. Горошкіної та С. Карамана. – К. : «АКМЕ ГРУП», 2015. – 250 с.
9. Психолого-педагогический словарь для учителей и руководителей общеобразовательных учреждений / [авт.-сост. В. Мижериков ; ред. П. Пидкасистый]. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1998. – 544 с.
10. Словник-довідник з української лінгводидактики : навчальний посібник / [кол. авт. за ред. М. Пентилюк]. – К. : Ленвіт, 2003. – 149 с.
11. Трубочова Д. Шляхи підвищення ефективності комунікативної діяльності студентів / Дар'я Трубочова // Українська мова і література в школі. – 2013. – № 3. – С. 34–38.
12. Федоренко Л. Закономерности усвоения родной речи / Федоренко Л. – М. : Просвещение, 1984. – 159 с.
13. Фицула М. Педагогіка : [посібник] / М. Фицула. – К. : Видавничий центр «Академія», 2001. – 528 с.

Pet'ko L.V.

Ph.D., Associate Professor, Department of English Philology
Dragomanov National Pedagogical University (Ukraine, Kyiv)

THE STUDYING OF THE MANIPULATION WITH THE STUDENTS AND FORMATION OF PROFESSIONALLY ORIENTED FOREIGN LANGUAGE TEACHING ENVIRONMENT IN CONDITIONS OF UNIVERSITY

Петько Л.В.

к.пед.н., доцент

НПУ імені М.П. Драгоманова (Україна, м. Київ)

ВИВЧЕННЯ МАНІПУЛЯЦІЙНОГО ВПЛИВУ ЗІ СТУДЕНТАМИ ТА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАЛЬНОГО ІНШОМОВНОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ УНІВЕРСИТЕТУ

The studying and the use of the manipulation with the students as technology influence on personality in the way of professionally oriented foreign language educational environment formation in conditions of university are considered.

Key words: *students, manipulating, manipulation, formation of professionally oriented foreign language teaching environment, university*

Розглянуто вивчення та використання маніпулювання як технологію впливу на особистість зі студентами у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету.

Ключові слова: *студенти, маніпулювання, маніпуляція, професійно орієнтоване іншомовне навчальне середовище, університет.*

У процесі професійної підготовки майбутніх фахівців шляхом для навчання іноземної мови (ІМ) за фахом слід сформулювати таке ПОІНС [3], у якому будуть вивчені і розглянуті студентами поняття про сутність, види і стратегії маніпуляцій (з цим студенти зустрінуться при вивченні курсів «Психологія», «Педагогіка», «Сімейна педагогіка», «Психолого-педагогічні засади спілкування», «Маніпулювання у політичному процесі», «Маніпуляції PR-компаній» та ін.). Водночас важливо у самих студентів виробити навички неманіпулятивної поведінки, володіння базовими захисними настановами протидії маніпуляціям (відхід, вигнання, блокування, управління, завмирання та ігнорування). Отже, професійна підготовка випускників університету «повинна забезпечити формування у них знань про структуру, механізми виникнення, особливостей маніпуляцій; шляхів, форм і методів маніпулятивної поведінки; а також вироблення практичних умінь і навичок конструктивної протидії маніпуляціям любов'ю у професійній сфері [2, с. 129]», що особливо характерно для майбутніх педагогів.

Сучасна американська літератор і психолог Джесіка Томпсон задається питанням – чому її друзі, колеги, начальники, навіть випадкові знайомі, використовують методи маніпулювання в певні моменти життя, хоча це не є їхнім способом життя, але деякі люди намагаються маніпулювати і контролювати інших, та визначає проблему у визначенні маніпулювання та його закриття. З огляду на це, вона дослідила більшість існуючих методів маніпулювання (26), яким надала назви: Frog-in-Pot, Fun and Excitement, Flattery, The Favor/Gift, False Intimacy, False Intimacy, False Agreement, Scarcity, Fake Expectations, Fake Normal, Facts & Figures, Fake Help, Subject Change, The Guilt Trip/Shaming, The Insecurity Trip, The Pity Party, Playing Dumb/Fake Surprise, Misquoting, Bait and Switch, Over Asking, False Equivalence, “Jokes”, Punishment, Insinuated Ultimatums, Name Calling, Fake Apology, The Beg and Plead [6].

У площині нашого дослідження, вищезазначені методи маніпулювання стануть в нагоді для формування ПОІНС в умовах університету.

Для наших міркувань ми обрали роман турецького письменника Халіди Зія Ушаклігіля «Заборонене кохання» й однойменний серіал. Зазначимо, що діалоги також представляють велику частину як роману, так і кінострічки (яка продана до 20 країн світу та озвучена різними мовами), що дає можливість краще зрозуміти внутрішній світ головних героїв. Тому, іноземну мову ми пропонуємо обирати в залежності від того, яку ІМ вивчають студенти.

Завдання 1. Робота у групі. Прочитайте і прослухайте діалог 1 та виконайте наступні завдання: 1) Висловіть свою думку до речень виділених курсивом. 2) Чому плаче Бехлюль під час розмови з Біхтер? 3) На Вашу думку «як все могло було по-іншому» в цій історії? 4. Наведіть приклади любові як маніпуляції у поведінці головних героїв серіалу «Заборонене кохання». 5) Спрогнозуйте поведінку Біхтер на період весілля Ніхаль і Бехлюя.

Діалог 1. Прощання Біхтер і Бехлюя перед його весіллям

(Серія 157, час: 04.30 хв [4])

Бихтер: Мы потеряли много времени, Бехлюль... (обнимает Бехлюля)

Бехлюль: Бихтер, не надо.

Бихтер: Смотри, я всё подготовила... Билеты на самолёт, фотографии отеля... Всё здесь.

Бехлюль: Бихтер... Я позвонил и пригласил тебя, потому что...

Бихтер: *Потому что тебя до сих пор мучают сомнения, потому что ты ждёшь, чтобы я тебя убедила, чтобы я спасла тебя. Ищешь в себе смелость взять меня за руку и сказать: «Пойдём...»*

Бехлюль: Я пришёл с тобой попрощаться. Я предал всех и всё... что было мне дорого до сегодняшнего дня. Несправедливо поступил с тобой, ... заставил тебя страдать...

Бихтер: Ты до сих пор причиняешь мне боль.

Бехлюль: Это больше всего не даёт мне покоя... Как бы я хотел, чтобы всё было по-другому...

Бихтер: Если бы...

Бехлюль: Мы причинили много боли людям, которые нас окружают... Это было страстью... каким-то сумасшествием... Всё кончено... отныне мы не должны совершать ни одной ошибки. Пожалуйста...

Бихтер: Твои слова не звучат как прощание. Ты пришёл сюда, чтобы убедиться, что я не создам проблем на свадьбе.

Бехлюль: Я знаю, что ты не создашь мне проблем.

Бихтер: Не будь так уверен...

Бехлюль: Если хочешь, я могу встать перед тобой на колени и умолять тебя об этом.

Бихтер: Неужели Нихаль этого стоит?

Бехлюль: Бихтер, ... ты меня не любишь. Ты разгневана, полна ненависти – вот твои истинные чувства. Ты не любишь меня...

Бихтер: Сколько мне ещё нужно топтать мою гордость, чтобы доказать тебе это? Пусть, Нихаль нас рассудит. Я ей всё расскажу. А затем она сама решит: люблю я тебя или нет.

Бехлюль: Нет, прошу тебя, не используй Нихаль, чтобы отомстить мне. А сейчас, скажи мне последние слова (плачет): «каждый должен вернуться к своей жизни». Я не смогу бросить Нихаль – это её убьёт.

Бихтер: Ты плачешь... ты плачешь из-за меня или из-за Нихаль?..

Бехлюль: Прости меня...

Бихтер: Хорошо... Тогда я отпускаю тебя (рвёт билеты).

Бехлюль: Бихтер...

Бихтер: А я до последнего думала, что ты жертвуешь собой.

Бехлюль: Бихтер...

Бихтер: Совсем забыла, какой ты у нас эгоист.

Бехлюль: Прошу прощения за всё, что я тебе причинил...

Завдання 2. Робота у групі. Прочитайте діалог 2 (підтексти подано турецькою мовою), прослухайте та виконайте наступні завдання: 1) Висловіть свою думку до речень виділених курсивом. 2) Чи права була мадмуазель Деніз, яка на кладовищі (у день весілля Нихаль і Бехлюля) сказала Аднану, що проти її весілля і відправила його за доказами до Бішира. 3) Наведіть приклади маніпуляції коханням. 4) На Вашу думку, чи був правий Аднан, коли за день до весілля доньки запропонував Біхтер розлучитися? 5) Чи був правий Бішир в тому, що признався Аднану в день весілля Нихаль про любовний зв'язок між Біхтер і Бехлюлем? 6) Охарактеризуйте поведінку Бехлюля. 7) Охарактеризуйте емоційно-психологічний стан Біхтер. 8) Яку психологічну підтримку, на Вашу думку, потребувала Біхтер? 9) Надайте Ваші міркування щодо слів Аднана, адресованих Бехлюлю: «Ти був мені сином!» 10). На Вашу думку, хто винен у тому, що сталося?

Діалог 2. Фінал (серія 158, час: 1.21.20 хв) [4]

Бехлюль: Бихтер, дядя здесь... пошёл к Биширу. Ты, ведь ему ничего не говорила, правда?

Бихтер: Нет, не говорила. (закрывает дверь)

Бехлюль: Бихтер, пожалуйста, открой дверь...

(голос Аднана: «Бихтер!»)

Бихтер: (прижимает пистолет к сердцу): Ты бросаешь меня, потому что не можешь бросить Нихаль? Ты убиваешь меня, чтобы спасти её. Почему я?

Bu onu öldürecek, çünkü Nihal atamaz? Onu kurtarmak için beni öldürüyorsun. Neden Behlyul?

Бехлюль: Бихтер, убери пистолет, пожалуйста...

Бихтер: Нихаль – цветок, который легко может завянуть... Хорошо... а Бихтер?

Solgunluk olacaktır Nihal çiçek. Peki, Bihter?

Бехлюль: Бихтер, умоляю, убери пістолет!

Аднан: Открой двери!

Бихтер: *Разве твоя жизнь закончится, когда откроется эта дверь? А я умру, когда откроется эта дверь. Бехлюль, ты хочешь, чтобы я умерла? Ты готов смириться с мыслью, что потеряешь меня?*

Карı açıldı ... ve açtığında ben öleceğim zaman hayat bitti. Beni ölmek mi istiyorsun? Eğer beni kaybetmek fikrini kabul etmeye hazır mısınız?

Бехлюль: Нет.

Бихтер: Меня... меня?..

Бехлюль: Прошу тебя...

Бихтер: Меня...меня... твою Бихтер?.. Ben, ben ... ben ... ben senin Bihter?...

Аднан : (врывается в комнату): *Ты был моим сыном!* (раздаётся выстрел, Бихтер умирает)

Бехлюль: Бихтер...

У даному випадку, Біхтер із загрозою застрелитися прагне виправити ситуацію, досягти торжества справедливості (у її жіночому розумінні). Тому, навіть якщо є переконання в тому, що жіноча загроза ніколи не буде виконана, ставитися до неї несерйозно не можна. Тоді вона може бути виконана просто «з принципу» [1, с. 59].

Для формування більш повного уявлення про сутність маніпуляції та її результатів, слід звернутися до розуміння самогубства німецьким філософом, поетом, філологом та композитором Фрідріхом Ніцше (1844–1900), який був сучасником турецького письменника Халіди Зія Ушаклігіля, автора роману «Заборонене кохання»(1900): *«The thought of suicide is a great consolation: by means of it one gets through many a dark night»* (Friedrich Nietzsche) [5].

This quote explains that the thought of suicide can help us get through tough times. In other words, we can think about suicide without actually following through with the act – hence the thought being referred to as a «great consolation.» For some individuals, just knowing that suicide is an option can be a thought that helps them cope with the pain that they are experiencing

Тут головним виступає думка про суїцид (а не сам акт), що допомагає вгамувати біль (pain), який відчуває людина. Студенти висловили думки: «Якби б не поява Аднана, то може і не такий був би кінець», «Біхтер, тримаючи пістолет, маніпулювала Бехлюлем», «Бехлюлю треба було сказати Біхтер, що весілля не буде і він залишається з нею», «якби Бехлюль сказав Біхтер, що кидає Ніхаль, то пострілу не було б» і т.ін. Однак тут виникають питання до студентів, на які треба їм відповісти: 1. Чи щиро обіцяв би Бехлюль Біхтер залишитися з нею? 2. Дотримався би Бехлюль слів, сказаних Біхтер?

За нашим анонімним анкетуванням 128 студентів на перше питання «Чи щиро обіцяв би Бехлюль Біхтер залишитися з нею?» відповідь «так» склала 27%, «ні» – 48% , «не знаю» – 15%. На друге питання «Дотримався би Бехлюль слів, сказаних Біхтер?» відповіді розподілилися таким чином: «так» – 6%, «ні» – 76%, «не знаю» – 18%. Таким чином, маючи відносно достовірну інформацію, відповідь «ні» вийшла на перше місце, що говорить про те, що Бехлюль не виконає свої обіцянки.

Доцільним є розгляд на заняттях з ІМ наступного висловлювання англійського філософа, письменника Г.К.Честертон (1874–1936): *«The man who kills a man kills a man. The man who kills himself kills all men. As far as he is concerned, he wipes out the world* (G.K. Chesterton) [5].

This quote describes the fact that killing someone does not end your personal existence. However, when you take your own life, your entire world comes to an end. Your entire existence including emotions, environmental processing, experiences, and thoughts are your own. If you take your own life, your consciousness may cease to exist – therefore ending the entire world as you have come to know it.

Повертаючись до розгляду суїциду Біхтер, то пішовши із життя, вона «вбила всіх людей», які їй були близькі: матір, сестру Пейкер, Ніхаль, Аднана, Бехлюля.

Література:

1. Делис Дин К. Парадокс страсти: она его любит, а он ее нет [Электронный ресурс] / Дин К.Делис, К.Филлипс ; пер. с англ. Кирилла Савельева. – М. : Мирт; OCR: Дмитрий Макашов, 1994. – Режим доступа : http://modernlib.ru/books/delis_din/paradoks_strasti_ona_ego_lyubit_a_on_ee_net/
2. Перхайло Н.А. Любовь як маніпуляція: соціально-педагогічний аспект / Н.А.Перхайло // Молодий вчений. – 2015. – № 8 (23). – Ч. 2. – Серпень, 2015. – С. 127–130.
3. Петько Л.В. Професійно орієнтовані технології навчання ІМ як засіб формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету / Л.В.Петько // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент: зб. наук. праць ; ред. М.Б.Свтух. Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2015. – Вип. 18. – С. 179–188.
4. Ask-İ Memnu (Заборонене кохання), реж. Хіталь Сарал, Месуде Ерарслан (Туреччина, 2008–2010). Серії 1–158 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://traffilm.net/board/seriali/serial_zaboronene_kokhannja_na_ukrajinskij_vsi_seriji/23-1-0-220
5. Suicidal Quotes And Sayings With Interpretations [Web Site]. – Access mode : <http://mentalhealthdaily.com/2014/09/10/10-suicidal-quotes-and-sayings-with-interpretations/>
6. Thompson Jessica. Manipulation, manipulation techniques, manipulative people, manipulative relationships [Web site] / Jessica Thompson. – 2014. – May 9. – Access mode : <http://jessicathompsonwrites.com/manipulation-techniques-used-manipulative-people/>

Rubashka V.P.

Ph.D., Associate Professor

Ukrainian Engineering Pedagogies Academy, Kharkov, Ukraine

GRADUATE SCHOOL OF HUMAN CAPITAL FORMATION

Рубашка В.П.

к.т.н., доцент

Украинская инженерно-педагогическая академия, Харьков

ФОРМИРОВАНИЕ ВЫСШЕЙ ШКОЛОЙ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА

The article deals with the importance of higher education in the process of forming an essential part of intellectual capital is human capital. Notes the ways and features of development of human capital in high school. Stresses the importance of and the need to improve the system of knowledge through the development and introduction of advanced knowledge management models.

Keywords: *intellectual capital, human capital, skills, knowledge, practical skills, higher education, knowledge management model.*

В статье раскрывается значение высшего образования в процессе формирования важнейшей составляющей интеллектуального капитала – человеческого капитала. Отмечаются пути и особенности развития человеческого капитала в высшей школе. Подчеркивается важность и необходимость совершенствования системы получения знаний путем разработки и внедрения прогрессивных моделей управления знаниями.

Ключевые слова: *интеллектуальный капитал, человеческий капитал, умения, знания, практические навыки, высшее образование, модели управления знаниями.*

В современных условиях социальный, экономический прогресс, экономическая эффективность производственных процессов, научно-технический уровень современных технологий и производства в существенной мере определяются объемом накопленных обществом знаний, а также эффективностью использования интеллектуальных ресурсов общества.

Существенно возрастает роль образования, науки, усиливается значение интеллектуальной деятельности во всех сферах науки, технологий, производства. В составе валового национального продукта преобладание интеллектуального капитала становится во всех развитых странах преобладающим. В настоящих условиях доминирующими производственными ресурсами являются информация и знание. В современное время наблюдается превращение интеллектуального капитала на важнейший фактор экономического развития и международного технологического обмена, радикальных структурных сдвигов.

Интеллектуальный капитал является достаточно сложной категорией. Не существует единственной точки зрения относительно трактовки этой категории и выделения ее